D. MICHAELIS ALBERTI,

POTENTISS. REG. PORUSSIÆ CONSILIARII AULI-
CI MEDIC. ET PHILOS. NATUR. PROF.
PUBL. ORD. ET H. T. DECANI,

PROPEMPTICUM INAUGURALE

DE

VENÆ SECTIO-
NE SENUM.

SAnguinis miſſiones a variis, ob diverſos reſpectus contemnuntur & condemnantur, dum pro cauſa hujus judicii allegatur, quod in multis terræ locis ſanguinis ſubtractio minus uſitata, proinde vero minus frequenter incolæ talium provinciarum vel firmiori ſanitate prædi ti, vel copioſiori ægrotationi ſubjecti ſint; deinde illi caſus ſollicite colliguntur & magno terriculamento declamantur, ubi ſub legitima etiam ordinatione talis ſanguinis ventilatio exoptatum aliquando effectum haud præſtitit, interim nullum æque damnum intulit, ubi ſub minus congrua commendatione (quam tamen circumſtantiam adverſarii callide occultant) evidentiorem noxam obtulit; quo referri merentur illi caſus, quando nimis frequens talium artificialium ſanguinis imminutionum uſus nonnullis ſubjectis ſenſibilem virium enervationem & ſanitatis iniquam alterationem provocavit; quibus argumentis multi ſuum annumerant præjudicium, quod ſanguis ſit theſaurus vitæ, ſecundum *Meſuen de re medica lib. 1. theorem. 1. c. 2.* quod ſanguis a Critia, Diogene, Empedocle, Philone (conf. *Garmannus de miraculis mort. lib. 2. tit. 7. §. 122.*) habeatur pro anima; quod ſanguis ſit theſaurus vitæ & virium, ſecundum *Helmontium, in tr. poteſtas medicaminum*, quod ſanguis in ſpiritum tranſeat, ſecundum eundem *tr. de aura vitali*, quod ſit inſtrumentum animæ ſecundum *Rod. a Caſtr. de Met. Microcoſ. lib. 2. c. 15.* quod ſit index ſanitatis & vivacitatis, ſecundum *Robertum Fluddium*, quod in ſanguine ſpiritus, vitæ animalis miniſtri & protectores hæreant, ſecundum communem fabulam credulorum medicorum, quod ſit balſamus vitæ, quod ſit primum vivens & ultimum moriens ſecundum *Harvæum de Generat. animal. exercit. 51. p. 193.* miſſis aliis locis tropicis argumentorum probantium, quæ vero admodum infirma & plebeja exiſtunt: Ex hiſce perſuaſionibus indiſcriminatim ſanguinis evacuationes a nonnullis improbantur, quæ ſicut junioribus ominoſæ & pernicioſæ reputantur, ita tanto magis provectioris aut ſenilis plane ætatis ſubjectis inimicæ & fatali termino fatales judicantur: Quemadmodum vero commune illud præjudicium neceſſitatem & utilitatem artificioſarum ſanguinis ſubtractionum improbans paſſim enervatum, ſubinde etiam demonſtratum eſt, quod ſingula argumenta, ſalubritati ſubſidiariarum evacuationum ſanguinearum oppoſita, neque ſobriæ rationi, neque probatæ obſervationi reſpondeant, ita unicum momentum ex multis aliis hoc loco tantum in medium proferre lubet, quomodo ſinceræ & legitimæ methodo naturæ apprime conforme ſit, ſponte atque libere cum multa & eximia ſæpe euphoria

ſan-

ſanguinem ſuperfluum in diverſis ætatum periodis & ex variis corporis locis atque regionibus effundere, quam imitationem prudentes medici ſuſcipientes, minime peccant, ſed eandem ſalubritatem cum eodem adminiculo uberrimis exemplis impetrant, ut illi qui medicis ſanguinis miſſionibus acerrime reſiſtunt, vel nullo, vel levidenſi, vel male collecto, vel æquivoco probandi & concludendi nervo inſtructi, levitatem ſui judicii facile prodant. Id ipſum etiam priſcorum medicorum ſolidum argumentum fuit, quo utilitatem imminutionis ſanguinis therapevticæ, velut ad communes probarunt ſenſus, quando ipſum conſpectum, ſanguine turgidum, nonnullorum hominum annotarunt, deinde indubiam non tam pragmaticam, quam practicam ſalubritatem vicariæ artificialis ſubtractionis ſanguinis approbarunt & indicarunt, porro ſpontanearum diverſarum hæmorrhagiarum eminentem utilitatem variis obſervationibus comprobarunt, denique perniciem ex ſuppreſſis talibus hæmorrhagiis & neglectis artificialibus ſanguinis ventilationibus abunde ſignificarunt: Haud vero in generali tali introitu diutius hærere placet, ſiquidem præcedentes obſervationes non niſi in theſi atque titulo allegare placuit; interim in hac diſquiſitione variæ notatu dignæ deciſiones practicæ occurrunt, an videlicet conſultum ſit *Infantibus, Senibus, Gravidis, Puerperis*, cum *deſperato* morbo conflictantibus, nec non perſonis *adultis*, aut quæ *nunquam* antea ſanguinis miſſionem perpeſſæ ſunt, artificiales evacuationes ſanguineas ordinare: Latiſſimus ſane hujus practicæ conſiderationis campus patet, ut ferme brevi ambitu atque titulo haud palmaria momenta hujus thematis indicari, nedum quidem explicari queant, propterea ſuccincta evolutione illam quæſtionem ventilare lubet *an ſenibus urgente neceſſitate venam ſecure ſecare liceat deceatve*: Hæc quæſtio, ne promiſcue propoſita videatur, varia quidem offert antea præſupponenda & decidenda, unde brevitati ſtudens mox duplicem movebo aliam quæſtionem, 1) *an dentur ſenes plethorici*, 2) *an talibus ſenibus conveniat venæ ſectio:* Plethoræ exiſtentiam abſolute negantes, mihi vix aliqua reſponſione digni videntur, quos vel innumera phænomena, externis etiam ſenſibus obvia, & κατ' ἄνθρωπον probantia, etiam ſub altiſſimo ſilentio, perfectiſſime refellunt: quemadmodum vix fide digni, probati, periti & ſolida ſcientia (poſthabitis præjudiciis) inſtructi inveniuntur viri, qui propoſitam obſervationem in dubium vocare non erubeſcant: an vero ſenes etiam hac ſuperflua ſanguinis copia onerari queant, varii aſſeverare ſi non penitus abſtrahunt, ad minimum ambigunt: argumenta ſi hujus contrariæ ſententiæ examinantur, communiter ſunt

effœminata & plebeja, quibus homo ſanitati ſuæ, uti decet, auſcultans & providens, vix ullum aſſenſum præbere debet, quoniam tenor illorum argumentorum nudo aliquo præjudicio aut philoſophia coli Rocken-Philoſophie nititur: quod vero ſenes plethorici multis exemplis obvii ſint, quotidiana docet obſervatio, & quidem vel ordinariis indubiis, manifeſtis & ſolidis circumſtantiis, vel extraordinariis poſitive & privative, directe & ex oppoſito teſtantibus argumentis: Prius quod attinet tunc extra omne dubium poſitum eſt, quomodo paſſim a ſexageſimo ad ſeptuageſimum ætatis annum provecti ſenes admodum vivaces, vegeti & activi deprehendantur, qui adhuc bene appetunt, bene & plene ingerunt, bene digerunt, ſed ob commodam vivendi rationem & moderatiorem corporis motum, plus ingerunt, quam egerunt, proptereaque ſuccos alimentoſos copioſius congerunt, qui nunc minus, in obeſitatem vergentes ſanguinis plenitudinem ad ſenſum & per infallibiles cauſas adaugent; quicunque vero ſenes jam naturaliter proceriores & obeſiores ſunt, illi non modo pleniori victu utuntur, ſed & pro corporis ſui neceſſaria oppletione ſanguinem multa copia coacervant: ex quibus reſpectibus, naturali argumentandi ratione aliter fieri haud poteſt, quin ejusmodi ſenes ſuperfluum ſanguinem generare debeant ſoleantque: deinde in ipſa rerum natura fundatum eſt, ut, qui in junioribus ætatibus plethorici fuerant, illi etiam in ſenili periodo, ni morboſæ quædam eminentes & ex alia claſſe evenientes intercurrerint cauſæ, tales perennent: & quid de illis ſentiendum erit, qui in ſenectutis ſtadio victu non modo pleno, ſed largiter alimentoſo fruuntur, qui pro reliquo vivido & alacri ſtatu æque multum ſanguinis accumulant, indeque ad diverſas morbidas afflictiones diſponuntur: inde etiam evenit, ut, qui in junioribus annis ſub plena diæta cum multis negotiis atque laboribus ſui ſanguinis nimiam copiam indies largiori tranſpiratione exonerarunt, illi nunc in ſenii periodo quieti & otio indulgentes, priſtinæ ſanitatis eximium decrementum, quod cum coacervatione ſanguinis exacte cohæret, experiantur: qui ad antiqua negotia redeuntes aut ſanguinis ſpontaneas vel artificiales evacuationes denuo ſuſcipientes, in priſtinum iterum ſanitatis ſtatum revertuntur: Quemadmodum præmiſſæ conſiderationes ad ſenes maxime mares referri debent, ita eædem non modo ad ſequiorem ſexum applicari poſſunt, ſed & ſeorſim in hoc reſpectu attentam obſervationem hæc diſquiſitio meretur, quomodo fœminæ largis uterinis ſanguineis menſtruis æque ac lochialibus fluxibus purgatæ, poſt utrorumque ceſſationem facile ſuperfluum colligant ſanguinem, indeque in inſolitos morbos incidant,

conſi-

conf. Celeb: Stahlii diſp. de fine menſium initio morborum: id quod iterum tanto facilius & certius contingit, quando ejusmodi perſonæ adhuc vegetæ, bono appetitu præditæ, & in plena atque lauta diæta conſtitutæ ſunt: Poſterius quod concernit tunc exempla ſpontanearum imminutionum ſanguinis, quæ in ſenibus frequenter occurrunt, nec non teſtimonia ſaluberrimorum inde venientium effectuum, abunde comprobant, quod in ſenibus evidens & præjudicioſa occurrat ſanguinis plenitudo: *conf. tract. meus de Hæmorrhoidibus tit. de Hæmorrhoidibus longævitatis cauſa.* Quanta etiam inſeparabilia & eminentia damna ex Hæmorrhoidum talium ſuppreſſione oriantur, probatæ fidei ſpecimina & exempla luculenter & ſolide teſtantur: *conf. prædictus tract. meus tit. de Hæmorrhoidibus ſuppreſſis, & diſp. mea de Mictu Cruento*: Perinde ex attenta obſervatione practica ſufficienter eluceſcit, quomodo homines, qui ob ſanguinis majorem copiam in junioribus annis artificiales ſanguinis ſubtractiones admiſerunt, quando jam in limine & progreſſu ſenii illas omittunt & negligunt, nunc propterea variis ſonticis morbidis invaſionibus ſubjiciuntur, qui proprio exemplo & ſenſu experiuntur, quod opinio, quaſi ſenes ſanguinem in corpore ſuo retinere & ſecundum communem narrationem, coemere debeant, veritati penitus contrarietur: Teſtantur vero etiam exiſtentiam Plethoræ in ſenibus multi affectus, quibus nunc talium qualitatum ſenes, quales in præcedentibus ſignificavi, ſubmittuntur, velut conatus ad hæmorrhoidum ſucceſſum & mictum cruentum pertinentes; congeſtiones ad caput abeuntes & interdum cum aliquo ſtillicidio e naribus ſe ventilantes, inconſueti & ſuſpecti dolores capitis, aſthmaticæ ſiccæ afflictiones, inconſueta gravitas oppletoria exterioris habitus corporis, quæ in juniori periodo ob agiliorem vitam in tali gradu ſe haud prodidit, ſpaſmi & alternantes tumores ſemi eryſipelacei, ſupervenientes quandoq; ſtagnationes ſanguinis ſuperficiales, ebullitiones inconſuetæ & ſuſpectæ ſanguinis, vertiginoſæ capitis perturbationes, aut plane apoplectici, hemiplectici & in obeſioribus ſubjectis ſuffocativi inſultus; quæ ſingulæ afflictiones rationabilius ex hujus Plethoræ cauſa, quam ex aliis frigidis præſumptionibus & opinionibus demonſtrari poſſunt: *conf. Excell. Stahlii diſp. de Senum affectibus theſ. 25.* Inde itaque liquet, quod Plethoræ ortus & exiſtentia in ſenibus variis argumentis ſufficienter & ſolide probari & confirmari queat: Hæc ipſa vera abundantia ſanguinis ſicut in junioribus rarius quieta aut tranquilla eſt, ita in ſenibus perinde vix ſemper compoſita, moderata & placida, ſed ſæpe præjudicioſa & inimica exiſtit: quo magis itaque hæc ubertas ſanguinis animi conſuetis curis, aut impetuoſis af-

 fecti-

fectibus, nec non ingeſtis ſpirituoſis &c. commovetur, eo magis in quacunque ætatis periodo illius imminutio ſive ſpontanea ſive medica neceſſaria eſt: Altera vero nunc excipit quæſtio ventilanda, *an ejusmodi Senibus liceat V Snem ordinare:* promiſcue Senibus ſanguinis ſubtractionem commendare velle, a nullo perito & prudenti viro expectari debet, quare ſermo eſt de talibus Senibus, quibus ex juſta cauſarum deliberatione hoc auxilium proficuum judicari poteſt: triplex itaq; hoc ordine occurrit connexa quæſtio *1) quibus Senibus V. Sio ſit ſuadenda 2) an illis, qui ante ſenii periodum nullam V. Snem admiſerunt, nunc urgente neceſſitate hæc ſpecies evacuationis ſanguinis medicæ ordinanda ſit, 3) an ſanguinis miſſioni addicti homines, ſenio nunc præſente illam omittere & negligere queant:* Quoad *primam* quæſtionem, illi Senes ad ſubeundam VSnem idonei obſervantur, qui non modo urgente & evidente quadam plenitudine ſanguinis pollent, ſed & illi, qui citra eminentem talem, ſed aliam mitiorem plethoram, multis orgaſticis commotionibus, undecunque provocatis, vel ſponte natis, vel ex incongruo rerum nonnaturalium uſu excitatis, expoſiti ſunt; utut enim ſanguinis ubertas in nonnullis talibus ſubjectis haud adeo tumida viſitur, tamen repentina talis ebullitio & concurrens vehemens illius moderatioris plethoræ congeſtio ad ominoſa loca perinde lethiferis affectibus, iisque repentinis anſam præbet, qui vel in actuali ſanguinis extravaſatione intra cerebrum, vel in magna & ſubitanea ſtagnatione in eadem parte, vel in præcoci oppletione & conſequente ſuffocatione pectoris, vel in grandi ſtaſi & ominoſa inflammatione nobilioris viſceris conſiſtunt, quarum obſervationum varia exempla producere poſſem, ſi locus & tempus ferrent: Præterea illis etiam ſenibus VSio convenit, qui ante hac in juniori ætate ſpontaneas hæmorrhagias experti fuerant, in quibus adhuc plethoræ ſufficiens gradus obſervatur, tanto magis ſi aliæ plures cauſæ concurrunt, quæ eandem ſanguinis ventilationem non modo ſuadent, ſed plane urgent: Porro eadem VSio conducit ſenibus, qui artificiali ſanguinis depletioni in juventute adſueti fuere *conf. Stahlius de fundam. morb. ætat. p. 35.* huc referendi etiam erunt illi ſenes, quibus ante hac hæmorrhoides legitime ſucceſſerunt, quæ vero nunc vel ſuppreſſionem, vel ominoſam imminutionem ſubierunt: maxime vero ſenibus, vel mediocriter plethoricis, tamen in diæta lauta, plena & ſpirituoſa viventibus, largioribus compotationibus aliquando indulgentibus, libidini quandoque deditis, aut plane neo nuptis & veneris caſtra adhuc ſequentibus, vel animi occupationibus moleſtis & inquietis obrutis &c. talis ſanguinis ventilatio neceſſaria eſt: quo etiam non modo illi ſenes

per-

pertinent, qui præſentibus ſingulis prædictis circumſtantiis & qualitatibus agilem & valde mobilem, ſed & qui ſedentariam nunc vitam ſervant: *Alteram* quod attinet quæſtionem, tunc illa videtur altioris & delicatioris eſſe indaginis: nam illis ſubjectis, quæ nunquam VSionem ſubierunt, in ſenio tandem talem ordinare velle, audax & anceps potius videri poſſet experimentum, quam rationale & ſecurum auxilium, quippe quæ alteratio tam ſero inſtituta, ob ipſam ſenectutis rationem facile in deterius, quam in melius vergere queat, ut adeo regulæ artis & prudentiæ requirerent in tam ambiguo ſtatu tale experimentum magis omittere, quam committere & ſuſcipere: quo vero ratio dubitandi pleniori fide proferatur, non deſunt, qui aliqua exempla colligunt & loco terriculamenti afferunt, quæ vero plurimum haud appoſite ad ſubſtratos caſus quadrant, quaſi in uno & altero ſubjecto VSio adhibita cauſa repentinæ mortis fuerit: qualia exempla illi indiſcriminatim allegare ſciunt, qui vel peritæ VSioni imperite contrariantur, vel illam ex aliquo evidenti præjudicio averſantur: hujus obſervationis caſus ante ſesquiennium contigit mihi in Ducali quodam Conſiliario annorum 65. perquam plethorico & ſedentariæ vitæ dedito, qui illo tempore per litteras conſilium a me petiit, quo inſolitæ doloroſæ gravitati capitis & vertiginoſæ perturbationis ipſius, quantum fieri poſſit ſubveniam, ex multis circumſtantiis augurabar proxime inſtantem apoplexiam, & pro conſilio ſine mora ſuſcipiendam VSionem, quæ ante hac haud admiſſa fuerat, ordinabam, afflictus patiens per literas regerebat dubia contra Venæ Sectionem ordinatam, quæ prædicti erant tenoris, interea ipſe corripiebatur leni apoplexia, & ſub illa fluctuante & titubante calamo a me petiit cephalicum & nervinum remedium, ego mea reſponſione denuo VSnis uſum commendabam & nervini remedii oblationem denegabam, ne huic poſteriori deinde funeſti imminentis exitus culpa tribuatur: aſt ſepoſito hoc conſilio admittendæ VSnis brevi poſt idem patiens graviori Apoplexiæ gradu percuſſus, occubuit: Quo vero prædictæ quæſtioni ſatisfaciam, tunc iterum pro diſcrimine circumſtantiarum V.Sio in ſenibus prima etiam vice modo inſtituenda, modo omittenda erit: etenim quando ſenes in tali plethoræ ſtatu verſantur, ut ex ſingulis circumſtantiis funeſtus metuendus ſit affectus, qui alia methodo evitari haud poteſt, tunc unicum hoc ſupereſt auxilium, quo tempeſtive ſanguis ventiletur: id quod ſubſidium, ſicut naturaliter præſentibus quadrat circumſtantiis, alia vero auxilia vel magis dubia, vana & præjudicioſa, vel plane nulla ſuppetunt, hinc ratio & experientia magis ingenuam atque probatam, quam plenarie æ-

quivo-

quivocam ſuadent medelam: vanus enim ille eſt metus, quaſi tales ſenes per V.Snem enerventur, quæ opinio plus timidis fœminis, quam prudentibus & peritis viris familiaris eſſe poteſt: Ex præmiſſis itaque reſpectibus atque circumſtantiis facile judicare licet, quod omnino ex ſobriæ rationis & probatæ obſervationis ſuffragio in caſu neceſſitatis adhuc opportuno tempore ſenibus, quamvis nunquam ſanguinis imminutionem ipſi perpeſſi fuerint, V.Snem ordinare liceat imo deceat: quod concluſum diverſis practicis obſervationibus confirmare poſſem, ſi ratio & ſpatium præſentis inſtituti permitteret: Dantur interim ſenes, qui obſervata accurata diæta, animique moderatione, ſub reliqua corporis obeſitate & ſtatu præſente plethorico ſanguinis miſſione haud opus habent: interim viciſſim meæ proviſioni medicæ auſcultantes alios ſenes, non eminenter plethoricos, & ſubinde per intervalla hæmorrhoidarios recenſere poſſum, qui in ſenectute demum ſuſceptam V.Snem ultra ſeptuageſimum ætatis annum cum optima euphoria continuarunt, & adhuc vegete vivunt: *Tertiam* denique quod ſpectat quæſtionem, an illi homines, qui in juventute V. Snem cum ſanitatis emolumento admiſerunt, illam nunc ſub ſenio omittere & negligere queant? tunc primo remotive regerere neceſſe duco, ut iterata, brevi tamen emphaſi falſiſſimam illam indicem opinionem, quaſi omnes ſenes indifferenter ſanguine magis egeant & careant, quam abundent, ubi a decrepitis, emaciatis & enervatis ſenibus ad alios ſine neceſſario judicii acumine aliquando argumentatio inſtituitur: deinde non niſi illo ſenio confecti homines enervantur, qui minus plethorici, ſed potius exſucci & viribus jam quadantenus exhauſti obſervantur: neque ullo modo ſenes plethorici impotentes redduntur, quando ſanguinis neceſſariam experiuntur imminutionem, ſiquidem viciſſim aliquando ſanguinis plenitudo cauſa ſterilitatis, & congrua ſuperflui ſanguinis ventilatio in nonnullis utriusque ſexus perſonis, cauſa fœcunditatis fuit: quare obſoleta illa opinio, quod V. Sio ſenes promiſcue frigidos & languidos reddat, a peritis medicis plane non amplius attenditur: poſitive vero ad hanc quæſtionem reponens, omnino ſenibus adhuc plethoricis aut in prædictis qualitatibus conſtitutis, quas ſupra jam commemoravi, V. Sio citra ullum præjudicium continuari poteſt: unde *Celeb. Stahlius diſp. de V.Snis Patrocinio p.38.* dicit, *quod ſenibus V.Sni adſuetis ſucculentis, vegetis ad 80. usque annum illam continuare minime noxium, ſed, contrarium vero, communiter:* hæc obſervatio uti abſolute practica eſt, ita variis notatu dignis exemplis confirmari poſſet; e diverſis pauca tantum de utroque ſexu teſtimonium perhibentia recenſere lubet: Sacer-

cerdos quidam ſanguineo-cholerici temperamenti, animo & corpore vegetus in junioribus annis frequentioribus narium hæmorrhagiis obnoxius, nunc ſub reliqua mediocri diæta & obeſo corpore â trigeſimo ætatis anno bis per annum V. Snem & quater ſcarificationem cum optimo ſanitatis emolumento perpeſſus erat, attigit ipſe annum 65. ſub reliqua virium & corporis alacritate moderata, interim hoc anno ex eadem plebeja opinione ſeductus, ſcarificationes penitus omiſit, V. Snem vero non niſi parcam admiſit, ſed exeunte illo anno citra datam conſpicuam cauſam impulſivam gravi peripnevmonia correptus fuit, ſub qua ipſe etiam vitam amiſit: Alter caſus mihi obtigit in vidua honeſta ſanguineo-melancholici temperamenti, quæ in diæta quidem plena, aſt non admodum lauta, vixit, hæc a teneris repetitis ventilabatur narium hæmorrhagiis ſalutaribus, poſtea non modo ſufficienti & liberali menſtruo, ſed duodecies largo lochiali purgabatur fluxu; abhinc poſt quinquageſimum annum quotannis V. Snis uſum cum optima ſubiit euphoria; imo contigit, ut poſt aliquam hujus artificialis imminutionis ſanguinis retardationem capitis dolores cum conſequente mediocri narium hæmorrhagia ipſa experiretur, continuata vero eadem V. Sne usque in ſexageſimum octavum annum tolerabili integritate ſanitatis eadem levaretur; abhinc illa partim ob accrementum ſenectutis, partim ob aliquod tœdium aliquandiu præter ſolitum ſanguinis ventilationem omiſit, inde mox podagricis, nephriticis, aſthmaticis & cephalalgicis cruciatibus affligebatur, aliquando etiam actuales narium hæmorrhagias, licet imperfectas, denuo experiebatur, quæ pathematum converſio duravit usque ad ſeptuageſimum annum, hinc V. Sio iterum usque ultra octoageſimum annum cum euphoria, huic ætati competens, repetita & continuata fuit; hæc mulier vero vitæ finem anhelans & ex V. Snis repetito uſu ſui voti fruſtrationem metuens, tandem deſtinato conſilio ſanguinis ventilationem penitus omiſit, quæ brevi poſt ſuffocativo extincta fuit catarrho: Poſſem ſi ſpatium permitteret, pluribus exemplis ſalubritatem V. Snis in ſenili ætate teſtari, pauca tamen demonſtratione hanc, alias intricatam & ominoſam, therapiam proponere & ulteriori ſcrutinio, ſuffragio, ſupplemento & confirmationi commendare volui, ſiquidem eandem obſervationem practicam *Celeb. D. D. Stahlius* loc. ſup. cit. præcipue vero *in diſſert. de Affectibus Senum theſ. 34. ſeq.* fuſius ventilavit; de qua ſecura & ſalutari V. Snis ordinatione in ſenibus teſtantur *A. N. C. dec. 1. an. 2. obſ. 222. dec. 3. an. 10. obſ. 198. Cent. 5. obſ. 87.* mihi cœteroquin ſub proprio officio practico exempla

b con-

ſtant, ubi perſonæ utriusque ſexus a ſexageſimo usque ultra octoageſimum annum cum evidenti ſanitatis adjumento V. Snem & temperamento & ætati congruam ſubierunt: Sed propero ad illam rationem & cauſam, ob quam de præſenti obſervatione ſuccincta diſquiſitione diſſerere placuit, lubens ſpecialiores animadverſiones hoc loco omiſi, easque aliorum meditationi inſinuare volui, ſiquidem facile ſecundum præmiſſa fundamenta peculiaris diſſertatio de hac utili conſideratione exarari potuerit: & quamvis hoc loco hacque occaſione mihi antea animus fuerit, de fructuoſo & pernicioſo Mercurii dulcis uſu in praxi medica nonnullas ſcitu dignas obſervationes, cum præſente diſſertatione proximius cohærentes, præmittere, tamen alia intercurrit ratio, ob quam præſens thema practicum aliquo modo exponere & commendare dignum mihi viſum fuit:

Ad hanc prælusionem medicam anſam mihi præbuit præſens diſputatio & publica conjungenda commendatio

DOMINI JOHANNIS HAVIGHORST

MEDICINÆ CANDIDATI DOCTISSIMI DIGNISSIMIQUE.

Qui per Dei gratiam honeſta nativitate in vitam introivit A. C. MDCCII. d. 1. Jan. Rhenæ juxta Amaſum, urbis monaſterienſis Epiſcopatus, Genitore Viro Nobiliſſimo & ampliſſimo *Johanne Havighorſt* mercatore Evangelico-Reformatæ Religioni addicto tum temporis ob ſingulare quoddam privilegium in illo loco ſua tractante negotia; Generatrice honeſtisſima *Anna Chriſtina Mettingh*, *B. Menco Mettingh* in oppido Ibbenbura, quod Comitatus Lingenſis continet, mercatoris dilectiſſima ornatiſſimaque filia: ab hoc loco patrio Candidatus noſter cum honoratisſimis ſuis parentibus An. 1705 diſceſſit & Ibbenburam ſe contulit, hinc ſub eodem comitatu An. 1710. Biſterfeldam arcem Lippiæ, ubi Illuſtriſſimus Comes Lippiæ Rudolfus locum ſedemque tenet, abjit; in hoc loco per biennium ſub fideli manuductione Venerandi Domini *Boehme*, cui illo tempore juniorum Illuſtr. Dnn. Comitum hodegia in ſtudiis politioribus demandata & concredita fuerat, prima in latina lingua jecit fundamenta, cujus viri ſinceram & ſolidam informationem multa laude grataque concelebrat reminiſcentia: poſteaquam vero ipſe An. 1712 Ibbenburam reverſus eſt gratiſſima ibi ipſi affulſit occaſio, ut ſub fida iſagoge *D. Junckeri* nunc Medicinæ Doctoris & Pædagogii Regii atque orphanotrophei, quod Glauchæ ad Halam noſtram eſt, Practici Clariſſimi, Experientisſimi meritisſimique, nec non *Dn. Crameri*, poſtea Medicinæ Doctoris & Illuſtriſſ. D. Comitis Reuſs Graizæ-Variſcorum, Archiatri νῦν ἐν ἁγίοις in humanioribus ſtudiis ad altiores evectus & promotus fuerit gradus: Exantlato aliquo temporis ſpatio Anno 1714. ad Pædagogium hujus loci miſſus in excolen-

dis

dis ſobriis ſcientiis & artibus liberalibus ſtrenuam navavit operam: quadriennio transacto An. videlicet 1718. in patriam revocatus fuit, ibique fidelisſimæ ſvavisſimæque inſtitutioni Prænobilisſimi & Clarisſimi *Domini Gerlacii* conſobrini & inter cœteros amici & delecti & dilecti ſe ſubmiſit, indeque nunquam pœnitendos, ſed exoptatisſimos collegit & accumulavit fructus: Anno 1719. ſtudiorum excolendorum gratia Veſaliam ad Rhenum ſe tranſtulit, ubi ſub cultura jam beati *Domini Reitz* ſuorum ſtudiorum maturitatem proſecutus eſt, cujus pii & ob integritatem vitæ venerabilis viri multa beneficia & benevolentiam gratisſima memoria recolit ejusque cineres propterea eadem grata mente veneratur: Subinde etiam benevolum affectum cum varia beneficiorum collatione complicatum Experientisſimi *Dn. D. Frider. Pickeri* Medicinæ Practici ejusdem loci dexterrimi venerabundo deprædicat animo, a quo, æque ac honoratisſima ipſius conjuge multiplicia benevolentiæ ſpecimina & teſtimonia ipſe expertus eſt; quorum hoc loco ipſe etiam obſtricto & ſincero reminiſcitur affectu. An. 1720. cum honoratisſimo & dilectisſimo ſuo Domino Conſobrino *Gerlacio* Budingam ibique Experientiſſimum *Dn. Lic. Carl* adiit, ibique prima in arte ſalutifera eademque ſobria moderna jecit fundamenta, quo loco inſuper manuducente Profeſſore Publico & Scholæ Budingenſis Rectore *Domino Pelſio* Viro reverendo, cujus eximiam eruditionem & integram probitatem ipſe extollit, in exercitio ſtyli ulteriores exoptatos fecit progreſſus. Præter ſpem vero ipſi iterum contigit, ut denuo Anno 1721. Halam noſtram acceſſerit, ibique tota cura & indefeſſa applicatione Medico ſtudio operam impendere ſuſceperit: Interfuit itaque publicis, iisque practicis lectionibus Excellentisſimi *Domini D. Hoffmanni* Senioris Collegii noſtri Spectabilis: deinde Excell. *Dn. D. Coſchwitzii* anatomicis exercitationibus ſedulus adfuit ſpectator; ſiquidem ipſe tribus publicis ſectionibus & diverſis privatis inſpectionibus anatomicis aſſiduum ſe præbuit comitem & attentum obſervatorem: indefeſſa & attenta etiam acroaſi per univerſum ſtudii Medici curſum, me præeunte & manuducente ſolidos atque laudabiles ſibi comparavit profectus, dum Phyſiologiam, Pathologiam, Materiam Medicam, Semiologiam, Therapiam, Methodum conſcribendi formulas, Praxin univerſalem & Chymiam profitentem me conſtanti tenore & attenta auſcultatione ſuorum ſtudiorum applicuit accremento; Subinde apud Experientiſſ. Prof. Med. Extraord. *Dn. D. Baſſium* in Anatomia & Chirurgia haud pœnitendos, ſed ſatis proſperos fecit progreſſus & propterea elegantiores & majores acquiſivit profectus: Cum hoc Medico ſtudio eadem ſedula mentis applicatione combinavit Philoſophiam inque illa Lectionibus Logicis Excell. *Dn. Prof. Schneideri*, Metaphyſicis opinionibus & phyſicis demonſtrationibus Celeb. *Dn. Wolfii* percipiendis, meis etiam logicis, phyſicis & diſputatoriis laboribus interfuit; præterea æſtivo tempore botanico ſtudio, citra tamen magis neceſſariarum diſciplinarum philoſophicarum

&

& medicarum diſpendium, operam dedit, præterea repetitis publicis oppoſitionibus ſtudiorum ſuorum profectus ſatis fido & eleganti probavit documento: Denique à prælaudato Experientiſſimo & Clariſſimo *Dn. D. Junckero* laudabilium, fructuoſarum & fidarum inſtitutionum atque manuductionum practicarum particeps factus fuit, cujus Viri candorem & benevolentiam etiam hoc loco gratiſſimo animi affectu proſequitur; eodem etiam tempore Deo ita dirigente denuo contigit, ut laudata ſui Domini Conſobrini *Gerlacii* compellatione & amica atque docta converſatione, nec non aliquali in chymicis ulteriori promotione & applicatione frui ipſi licuerit: His ita cum Deo peractis, tandem juſſu Honoratisſimorum ſuorum parentum Academicis ſtudiis dicere vale propoſuit, poſteaquam ipſe ultra triennium in Regia hac Academia ſub bonorum & honeſtorum morum cultura, modeſtiæ, induſtriæ, ſobrietatis, ſinceritatis & probitatis uſu laudandos ſtudiorum acquiſivit fructus, hocque modo amicorum & fautorum ſuorum ſibi conſervavit benevolentiam: Ne vero ita ſolus ab hac diſcedat Academia, hinc ab Ordine noſtro publicum aliquod ſymbolum modeſta petiit compellatione, quo ſub divina benedictione inpoſterum ordinaria via & Academico privilegio inſtructus Medicæ arti ea, quam Deus dabit dexteritate & proſperitate, incumbere queat: Et cum ipſe conſvetis tentamine & Examinibus ſolidos & publico tali honore perquam dignos ſtudiorum gradus & profectus ſufficienter comprobaverit, patefacta ipſi fuit via publice conſcendere cathedram & Diſſertationem, quam ipſe proprio & proſpero exaravit conatu & Studio, *de Singulari Mercurii Dulcis uſu in deſperatis quibusdam morbis*, ventilare: vix ullum nos angit dubium, quia præſens Candidatus dignisſimus ſub conſtanti divinæ gratiæ exoratione proſperrimos in re medica ſit facturus progreſſus, cui etiam quamlibet almæ benedictionis ubertatem fauente apprecamur affectu: Inſtat itaque dies cum Deo conſtitutus XXVII. Septembris, quo ipſe ſolenni actu Inaugurali ſuam defendet diſſertationem. Ad quem actum Academiæ noſtræ Magnificum Dn. Pro-Rectorem, Illuſtrisſimos, Illuſtres, Summe Reverendos, Excellentisſimos, Amplisſimos, Conſultisſimos, Experientisſimos, Nobilisſimos, Doctisſimos, Collegiorum Proceres, Senatores, Cives, Hoſpites, quibus par eſt, officiis, humanitate & veneratione ſuſpiciendos demerendosve, officii nomine invito

P.P. Sub Sigillo Facult. dab. Halæ VI. Kalend. Octobres.

A. O. R. cIↃ IↃCCXXIV.

(L. S.)